

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamentele se fac numai plătinindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția: Str. Iernii 11. — Administrația: Str. Căminului 3.

Se prenumerează și la poste și la librării.

În București

primesc abonamente D. C. Pascu, Str. Lipsani 35.

Epistole nefrancate se refuză. — Manuscrise nu se înapoiază.

Un număr costă 5 cruceri v. a. sau 15 bani rom.

Sibiu, 16 Decembrie st. v.

Terminăm astăzi cu reproducerea discursurilor, care s'au rostit în camera României în sesiunea școlară.

Am dat atâtea loc acestor discursuri, pentru-că trebuie să dăm cestiunii, în care au fost ținute, importanța cuvenită.

Nu ne poate fi sub nici o împrejurare indiferent în ce stare se află frații noștri din România, unde progresa, unde sufer de neajunsuri și din care parte îi amenință vre-o primejdie. Nu, căci ei ca alcătuitoarii unui stat național românesc independent au luat în numele întregului popor românesc asupra lor misiunea de a fi conducătorii lui pe căraea dezvoltării și a înaintării în cultură. Drept-aceea progresul lor în mod mijlocit este și progresul nostru, succesele lor și succesele noastre, lipsese lor și lipsese noastre, suferințele lor și suferințele noastre.

Este așadar de sine înțeles, că trebuie să ne intereseze ori-și-care cestiune de importanță, ori-și-care fenomen sau eveniment, dela care într'un fel sau într'altul depinde progresul general al dezvoltării naționale și culturale în România.

Ear' cea mai importantă cestiune astăzi la ordinea zilei ni se pare a fi cestiunea țăranilor.

Scit este, că România e o țeară eminentă agricolă. Situațiunea geografică, fertilitatea foarte mare a solului, precum și deprinderile strămoșesci ale Românilor explică împrejurarea, că aproape întreaga populațiunea României trăiesc din roadele pământului, ca proprietari, arăndași și muncitori, și că din totalitatea locuitorilor patru din cinci părți sunt țărani, adică muncitori ai pământului.

Astăzi, când soarta popoarelor și a țărilor se hotărăse prin majoritatea voturilor, trebuie să admitem, că țăranimea fiind clasa socială cea mai numeroasă a României, ea este totodată și cea mai importantă, ea este aceea, care în prima linie susține statul. Ea plătesc majoritatea contribuțiilor, ea dă majoritatea ostașilor, și mai presus de toate ea muncește câmpurile, din care curge bogăția generală a țerei și din

care trăesc toate celelalte clase sociale din țeară.

Din discursurile rostite în săptămânile trecute în corpurile legiuitoare ale României și mai ales din acelea, care le-am reprodus și în coloanele acestei foi, am vădit, că țăranimea din România, această numeroasă, importantă și folositoare clasa socială a țerei se află într'o stare preste măsură de rea, într'o stare ce stă în raport invers cu foloasele ce ea aduce țerei.

Țăranul României, care muncește aproape cel mai bogat pământ din Europa și îl muncește cu încordarea cea mai excesivă a puterilor sale fizice, în cele mai multe cazuri nu poate agonisi atâtea, ca să trăească în felul său modest și simplu fără a fi bântuit de lipsa cea mai grea, de foame și de golătate.

Mare parte din muncitorii pământului muncește numai în brasa altona, căci lor nu li s'a dat nicărea un petec de pământ, deși în România sînt câmpii atât de extinse, care stau în nerodire, pentru-că nu are cine să le muncească.

Altă parte mare a căpătat câteva pogoane, când s'a făcut așa numita improprietăre. Dar' improprietărea s'a făcut cu multe nedreptăți, locurile date țăranilor au fost parte prea re, parte prea mici, decât ca să-i poată hrăni cu familiile lor.

Pe alte locuri, ba pretutindena improprietărea s'a făcut în mod unilateral și par'că anume pentru-ca țăranul să rămână pus la discrețiunea proprietarului. S'au împărțit țăranilor câte un petec de pământ, dar' nu li s'a dat loc de pășunat pentru vite, nu li s'a dat loc de adăpătoare, încât pentru a le avé și pe acestea ei trebuie să între cu proprietarii și arăndașii la învoeli oneroase, care îi țin toată vara în lucrul proprietarului mare, pe când ogorul lui rămâne rēu cultivat sau nelucrat cu totul. Va să dăcă și unde s'a făcut improprietărea, bine rēu cum s'a făcut, a rămas să se mai facă desrobirea bine înțeleasă și bine aplicată.

Această stare agrară a redus pe țărani și îi ține în cea mai mare miserie. În locuințele rele și infecte, rēu nutriți și desecați de munca excesivă, ei

sînt în perpetuă decadentă și prin urmare un element prea accesibil pentru disordine și tulburări.

Dovadă despre aceasta rēșcoala, care a izbucnit între o parte din țării României în primăvara trecută.

Vor fi fost nu vor fi fost la mijloc agitațiunea străine, constatată este, că starea deplorabilă a țăranilor a fost cauza principală a rēșcoalei, căci numai aflându-se într'o asemenea stare au putut fi accesibili pentru agitațiunea.

Di C. Dobrescu a arătat starea țăranilor, di ministru president T. Rosetti a arătat cum s'au făcut improprietăririle în trecut și care sînt scăderile lor, domnul V. A. Urechia a urmărit originea boalei până în veacurile trecute; este prin urmare superfluu, ca să mai scrutăm și noi de aici din depărtare aceste lucruri.

Nouă ne ajunge a constata, că din discursurile d-lor mai sus amintiți a trebuit să ne convingem, că urmașii eroilor dela Călugăreni, eroii dela Plevna și Grivița și totodată primii susținatori ai statului român independent se află într'o stare tristă, care pentru binele României și în mod mijlocit pentru binele întregului popor românesc, trebuie curmată, trebuie îndreptată cât se poate de curând.

Guvernul actual al României a pus în programul său ca unul dintre cele mai de căpetenie puncte îmbunătățirea sorții țăranului.

Dorim din toată inima să isbutească a duce în deplinire acest punct, căci mare lipsă și mare grabă este să o facă.

REVISTĂ POLITICĂ.

Sibiu, 16 Decembrie st. v.

Contemplațiunile de Crăciun ale țărilor au fost dedicate situației europene și chiar și organele oficiale își exprimă mulțumirea, că s'arătorează păcii a aflat de astă-dată o situație mai puțin amenințătoare ca în anii din urmă, din ceea-ce deduc, că pacea, care astăzi se menține prin „scutul puterii“, pe viitor va avé tot mai puțină trebuință de acest scut.

Articolii de Crăciun ai foilor germane sînt însă de o natură generală. Numai în două organe opuse aflăm contemplațiuni de o tendență politică ac-

tuală. „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“ vorbește de lăsămētul împăratului Wilhelm I., de a ușura soarta claselor mai sărace prin măsuri înțelepte și expune, că ideea creștinătății practice, care stăpânește statul, are o putere sublimă și nobilitoare și nu atîrnă dela confesiuni; catolicul ca și creștinul evanghelic poate să se pună în serviciul ei. Amândoi ar duce în deplinire doctrinele bisericești, dacă merg pe cărările ce le-a indicat împăratul Wilhelm. Ideea creștinătății practice a aflat și afară de Germania aderenți caldușoși și va deveni steaua conducătoare a unui timp mai nou, care se va născă a crea pe pământ pace. „Vossische Zeitung“ dăcă, că popoului german 'i-se arată drept dar de Crăciun câștigarea coloniilor străine, existența asigurată a tuturor acelor, care în decursul muncii lor devin bătrâni, slabi și necapabili de câștig. Acestea sînt în adevăr frumoase averi, și dacă s'ar pute lua așa precum sînt puse pe masa de Crăciun, nimenea nu ar hesita a le și lua cu sine. Dar' se scie foarte bine, că acelea trebuie plătite după adevărata lor valoare, și înainte de a le lua trebuie examinat, dacă banii ce trebuie dați pentru ele sînt ori nu în posesiunea popoului german, și dacă sînt, nu cumva 'i-ar pute acesta întrebuița spre lucruri mult mai folositoare. Poporul german este maiorean și ca maiorean nu are să conteze la daruri, și nici că le așteaptă. Vorba împăratului Wilhelm, că Prusiei nu-'i este dat să gaste din averile câștigate, se adevărește tot mai mult. În grelele lupte ce sînt destinate pentru viitor popoul german trebuie să se nisuească a-'și împlini datorința după cea mai bună a sa convingere, și o reprivire asupra celor-ce le-au adus cu sine deceniile din urmă să-'i întărească în speranță, că fiecare aspirațiune oneste urmează o împlinire îmbucurătoare.

În Franția discuțiunile publicistice se învîrtesc prelungă candidarea lui Boulanger în departamentul Seine. În fața declarațiunilor lui Boulanger, organele republicane din Paris pledează pentru unirea tuturor republicanilor, spre a sprigină candidarea lui Vocquier. Alții vor să susțină pe Pierre Baudin față cu Boulanger.

O depeșă din Paris spune, că numeroși senatori, deputați, presidenti de ai deosebitelor reuniuni și alte persoane au trimis comitetului central ce ridează în Milano al „societății pazei preste pace și libertate“ o adre să, prin care își exprimă aprobarea față cu apelul comitetului central către Italiani și îl felicitează, că a protestat în con-

tra unei politici geloase și amenințătoare. Pacea este prima condiție a civilizațiunii. Toate popoarele, care se scutură de greșelile cele vechi, ar trebui să-'și facă o glorie din aceea, că conlucră spre aceasta independent, cu dreptate și stimându-se reciproc. Adresa se termină cu cuvintele: „Causa aceasta câștigă pe zi ce merge mai mult teren în Europa, care e însășoșată după ușurarea poverilor sale și după siguranța viitoare“.

Din Iași se depeșează, că în Podolia și Basarabia se fac mari mișcări de trupe și că în Reni a sosit un regiment de Cazaci.

Din cartea mai nouă a d-lui Mocsary.

(Păreri ale lui Bela Grünwald despre cestiunea naționalităților.)

(Urmare și fine.)

Politica de naționalități a lui Bela Grünwald, abstracție făcend dela libertatea abstractă, este cu desăvîrșire logică și consecventă. Dacă statul trebuie să ste pe basă națională în înțelesul strict al cuvântului, și spre aceasta nu este de ajuns numai supremația maghiară, ci se recere maghiarizarea generală, atunci nu se poate privi în dreapta și în stînga, nu se poate face alegere în mijloace, respectarea dreptului devine sentimentalitate, asemenea și liberalismul, ca să nu mai amintim de umanism. Atunci singura datorință, care le împinge pe toate celelalte în planul din urmă, este a consolida statul, ear' aceasta nu se poate duce în deplinire cu *eau-de-Cologne* și cu mănăși pe mâni. Și în adevăr surprinși aușim făcend-se declarațiuni umitoare, după care scopul sfințesc toate mijloacele, dacă prin ele se poate ajuta înaintarea maghiarizării. Aușim enunțand-se astfel de vederi și pretindend-se astfel de reglementări, după care egalitatea de drepturi *aliquando valet, aliquando non valet*. Unii patrioți iperzelosi ar fi gata să meargă în interesul maghiarizării pe terenul guvernării până la suspendarea legalității și pe terenul legislațiunii până la introducerea de legi excepționale.

Dar' observăm și alteceva. În care măsură crește curentul pornit, în aceeași măsură scade și păsescă principiul neatîrnării. Națiunea își uită nu numai de ceea-ce trebuie să mai elupte încă, dar' și de poziția, care-'i compete conform împrejurărilor actuale, și se pune în șirul națiunilor, care rivalizează pentru grația potestății. Este cunoscută procedura naționalităților în această privință. Cu cât mai vehement a decurs între ele și între noi lupta, cu atât mai mult au accentuat alipirea lor neclintită către Împărat și către imperia. Și în această politică a lor n'au lăsat să fie conturbate nici atunci, când potestatea

FOIȚA „TRIBUNEI“.

Fapta omenească.

Scrisori adresate unui om tînăr.

X.

Iubite Amice!

Trei, — am dīs eu, — sînt lucrurile, prin care omul se fericesc; cumpătarea, lăpădarea de sine și înălțarea sufletescă.

Ți-am vorbit și-'ți vorbesc numai despre cel dintăiu din aceste trei lucruri; de aceea am susținut și susțin cu atăta stăruință, că știința omenească nu-'mi este de nici un folos.

Știința și convingerea pot, întocmai ca credința și emoțiunea produsă de artă, să deștepte, să întărească ori să slăbească anumite simțăminte și astfel, indirect, să determine voința.

Câtă vreme însă vorba e numai de voința mea, de cunoșcerea ei și de stăpînirea mea asupra faptelor mele, e indiferent pentru mine, ce știu și cum sînt convins, și important numai — cum simt.

Cu totul altfel 'mi-se prezintă însă știința, când vorba e de executarea faptei, și ear' cu totul altfel, când o privesc ca înălțare sufletescă.

Nu mai încapă nici o îndoială, că urită și stricătioasă e opera de artă, care lasă îndoeli în sufletul meu, cum sînt numeroasele

comedii, în care soțul berbant ori femeia adulteră încheie „opera“ cu vre-o glumă proastă, lăsându-mă să plec cu întrebarea: Dar' mîne ce are să se întempele? — Nu e cu toate acestea mai puțin adevărat, că oamenii, care își petrec timpul săvîrșind asemenea crime estetice, câștigă adese-ori prin „operele“ lor și bani și renume.

Căci, voină a fi, omul vrea să se uite din când în când pe sine însuși, și foarte lesne se perde, căutând înălțarea sufletescă, în desfrăul estetic.

Tot trebuința de a se uita pe sine îl împinge pe om și spre știință. Desfrăul estetic nu e însă atît de stricătios ca cel estetic. Căci chiar și îndoiala, pe care o deșteaptă știința în sufletul meu, poate să fie un câștig pentru mine. Dacă îți vei da deci seamă, căte porniri rele s'au consumat în cercetări științifice, căți oameni au fost buni, fiindcă preocupările științifice nu le lăsuă timp să-'și arete răutatea, și cât de mare e fericirea celor-ce se uită pe sine opintindu-se să deslege enigma cea mare, vei sta la îndoială, dacă arta ori știința ai să o pui mai presus.

Pune, ca mine, arta, care e totodată și știință.

Aceasta însă nu acum, când vorba e numai de cumpătare.

Cumpătare, — dăci tu, — și iubire sînt una și aceeași: ce este cumpătarea, ca să sciu ce este iubirea? Ce este iubirea, ca să sciu ce e cumpătarea?

Iubirea, amice, nu e ca curcubeul de pe cer, pe care pot să-'ți-l arăt cu degetul, nici ca firele de nervi optici, pe care pot să-'ți-le present sub lupă, nici ca legile cugătării omenești, pe care pot să-'ți-le exprim în semne: iubirea e în noi și printre noi, pentru unii pretutindena, pentru alții nicărea. Acela, care o are în el, pretutindena o simte, întocmai precum pretutindena o caută cel-ce nu o are.

Eu nu pot deci să o află pentru cel-ce o caută, ci numai să-'i arăt celui-ce o simte, cum pretutindena, unde ea se ivesc, viețea e dulce și sufletul tare și cum pretutindena, unde ea se perde, viețea se întuneacă și sufletul se nemernicesc.

Acela, care a simțit-o odată aceasta, desul a simțit, pentru-ca, scrutându-se pe sine însuși, să afle și ceea-ce eu am trecut cu vederea ori n'am putut să spun de astă-dată.

Tu o pați cu iubirea, cum eu am pățit-o cu „conștiința“: vrei să scii ce este, fiindcă o simți în fiecare clipă a vieții tale, și căutând să te dumeresci asupra ei, afli ceea-ce nu căutai.

„Ce e conștiința?“ — mă întrebam odinioară și eu.

Tocmai aceasta e însă întrebarea, pentru care profesorul meu de anatomie îi lua pe psihofiziologi în bătaie de joc. Căci acestia vor să afle chiar și sediul conștiinței, organul ei, punctul, în care ea e localisată în creeri.

Mie însă puțin îmi păsă de sarcasmul lui Hirtl: aveam, precum scii, ideea mea fixă

pentru explicarea tuturor fenomenelor psihofiziologice și mă interesa tot ceea-ce stă în oare-care legătură cu ea.

Frunzărind mereu prin fel de fel de cărți și stănd de vorbă cu oameni mai sciuitori ca mine, am dat în cele din urmă de Spencer.

Cartea lui e una din cele mai interesante cercetări psihofiziologice, atît ca metod, cît și mai ales ca sistem de adevărată operă de artă. Deși n'am cetit decât traducerea franceză, deci o palidă copie de pe originalul englez, eram atît de plin de nervi și de perturbațiuni, încât îmi perdusem în cele din urmă somnul, și când ațipiam așa cu capul plin de frămētării, visam fel de fel de deslegări pentru problemele ce 'mi-se puneau.

Eruditul englez face cea mai amănunțită analiză asupra sistemului nervos, arătând cum sînt „construiți“ nervii, care e compozițiunea materiei nervoase, cum firele de nervi se ramifică în tot trupul, cum sângele „alimentează“ prin vasele capilare sistemul nervos și cum perturbațiunea produsă într'un punct oare-care al sistemului se propagă cu repeziune „crescendă“ spre creeri, ba măsoară chiar și „celeritatea“ propagării.

Toate acestea spre a mă face să înțeleg cum perturbațiunea străbătută în creeri e „percepută“ și întră ca „senzațiune“ în conștiință“.

M'a atins cineva cu un fir de păr. Dacă în punctul, în care am fost atins, se află capătul unui nerv tactil, se produce în receptor

o perturbațiune, care în cel mai scurt timp se propagă de-alungul firului până în creeri, și eu am „senzațiunea“ atingerii, „conștiința“, că am fost atins în acel punct. N'am însă conștiința senzațiunii, dacă nervul, în care s'a produs perturbațiunea, e rupt, e paralisat, în genere, dacă perturbațiunea nu poate să străbată până la creeri, ori dacă creeri sînt imbolnăviți și nu mai pot să fie perturbați în mod normal.

În limba românească nu există cuvântul „conștiință“, nu există deci nici în capul Românilor noțiunea, pe care ne-am deprins a o lega de acest cuvânt.

Românul dăcă, că „simte“ eum a fost atins cu firul de păr, că „ia aminte“ atingere. Ear' atunci, când nu mai simte și nu mai ia aminte, el dăcă, că-'și „perde simțirile“, și dacă ear' simte și ia aminte, „și vine în fire“, „și vine în simțiri“.

Ear' eu nu pot să judec lucrurile decât cu capul meu de Român.

Voină să-'mi arete, cum trebuie să-'mi închipuesc perturbațiunile, de care-'mi vorbesc, Spencer dăcă să-'mi închipuesc că ating cu vârful acului suprafața unei mase de rēcitur. Vibrațiunea, care se produce în punctul atins, se va propaga în întreaga masă elastică, încât într'un timp foarte scurt nici o moleculă nu va mai sta la locul ei de mai înainte. Încetul cu încetul însă starea de mai înainte se va restabili.

câte-odată a aflat de bine a întoarce contra lor ascușitul politice sale. Cam același lucru îl vedem și în Austria. Se vede, că apostolii politice de maghiarizare voiau să întrecă pe toți matadorii naționalităților de dincoace și de dincolo de Laita. În proporția, în care creștea mișcarea de maghiarizare, aușim sporindu-se un fel anumit de declarațiuni grețoase de loialitate, dar' experiam și aceea, că se caută grația și în lucruri cu mult mai importante, cum este votarea fără discuțiune de nenumărate milioane și evitarea cu îngrijire a tuturor cestiunilor, despre care se scie, că nu sânt plăcute înaintea potestății. Fără îndoială și în această procedură este logică. Grația potestății nu numai că este un ajutor puternic, dar' fără ea nu se pot aștepta succese mai mari. Numai cât acest ajutor îl plătim scump și nu este sigur, căci roata se poate învîrta, și atunci odium lucrului rămâne pe noi și se întoarce în contra noastră, după cum s'a mai întemplat deja. Aceasta nu este politică de seama noastră. Să o lăsam Croaților sau Cechilor. Să nu ne punem în șirul naționalităților, care licitează la grația potestății, să rămănem ca națiune și să luăm poziție lângă drepturile și dreptățile noastre.

Să rămănem națiune în înțelesul, care este exprimat în cuvintele din introducerea la legea naționalităților din 1868: „Toți cetățenii Ungariei după principiile fundamentale ale constituției și în privința politică formează o națiune, națiunea ungurească indivisibilă unitară, ai cărei membri egal îndreptățiți sânt toți cetățenii patriei, ori din care naționalitate ar face parte“.

Să ne asigurăm acel avantaj, că și când „națiune ungurească“, înțelegem 15 milioane de oameni, ear' nu numai jumătate dintr'atată. Însă aceasta se poate întempla numai dacă o jumătate din națiune nu se pune pe picior de războiu cu cealaltă jumătate. În cazul acesta nu mai sântem națiunea indivisibilă ungurească, ci sântem noi și naționalitățile. Atunci noi înșine vom să ținem cu tot prețul la ordinea dălei și să punem pe ascușit politica de naționalitate, despre care însuși Bela Grünwald dăce, că ea disolvă statele, care consistă din elemente de diferite naționalități. (Va urma.)

Cestiuni bisericesci.

Cluj, în 22 Decembrie n. 1888.

III.

Fondurile tractului protop. gr.-cat. al Clujului și statutele lor.

(Urmare și fine.)

II. Statutele

„Reuniunii preoților din tractul protop. gr.-cat. al Clujului spre ajutorare reciprocă pentru cas de morb și moarte.“

A. Scopul și numirea.

§. 1.

Preoții tractului protopopesc gr.-cat. al Clujului pe baza statulelor prezente înființază între sine o reuniune cu scop de a se ajuta impurmutat în cas de morb și moarte, cu numirea: „Reuniunea preoților din tractul protopopesc gr.-cat. al Clujului spre ajutorare reciprocă pentru cas de morb și moarte.“

și se-i odichesc sub pleope, pentru-ca starea de mai nainte să se poată restabili în toată liniștea. Și dac'as privi mult în soare ori dac' timp mai îndelungat n'as clipi, dac' n'ar fi mai ales somnul, foarte încurând mi-as perde vederile.

Și dac'as privi mult în soare ori dac' timp mai îndelungat n'as clipi, dac' n'ar fi mai ales somnul, foarte încurând mi-as perde vederile.

Și dac'as privi mult în soare ori dac' timp mai îndelungat n'as clipi, dac' n'ar fi mai ales somnul, foarte încurând mi-as perde vederile.

Și dac'as privi mult în soare ori dac' timp mai îndelungat n'as clipi, dac' n'ar fi mai ales somnul, foarte încurând mi-as perde vederile.

Și dac'as privi mult în soare ori dac' timp mai îndelungat n'as clipi, dac' n'ar fi mai ales somnul, foarte încurând mi-as perde vederile.

Și dac'as privi mult în soare ori dac' timp mai îndelungat n'as clipi, dac' n'ar fi mai ales somnul, foarte încurând mi-as perde vederile.

B. Mijloacele.

§. 2.

Reuniunea, spre ajungerea scopului seu din §-ul 1, își va forma un fond din taxele anuale de 2 fl. ale fiecărui preot din tract, care se va face membrul reuniunii. La început fiecare membru al reuniunii prelungea taxa anuală de 2 fl. va solvi odată pentru todeauna o taxă anuală și anume:

1. Preoții cei în etate dela 20—30 ani	3 fl.
2. „ „ „ „ 30—40 „	6 „
3. „ „ „ „ 40—50 „	10 „
4. „ „ „ „ 50—60 „	13 „
5. „ „ „ „ 60—70 „	16 „
6. „ „ „ „ 70—80 „	20 „

§. 3.

Fondul se va administra de un comitet de 3 membri, alesi în sinodul protop. cu majoritate de voturi pe ani, dintre membrii reuniunii, din care unul va fi cassar, altul controlor și al treilea membru în comitet. Comitetul va ține ședință sub presidul protopopului de câte-ori va fi de lipsă. Acest comitet va avé datorința de a încassa regulat taxele, a le administra conșienșii și a da rațiuni exacte în tot sinodul protopopesc. El e răspundător solidar despre fond.

§. 4.

Membrii reuniunii vor vota cu majoritate absolută de voturi budgetul anual, de care va avé să se țină cassarul. El poate da cu învoirea comitetului bani împrumut, prelungea percente legale, însă numai pe câte un an și cu asigurare bună. Până la 80 fl. însă, ce sânt a se da ca ajutoare în cas de moarte amăsorat §-lui 5, totdeauna trebuie să aibă în cassa de păstrare reuniunea.

§. 5.

De beneficiul reuniunii se va bucura fiecare membru, care 'și-a plătit taxele regulat, și anume cu ocaziunea morții 'și se va solvi familiei aceluia prelungea cuitanță în regulă dela 50—80 fl. v. a. Această sumă, crescând fondul reuniunii, se va puté mări cu consensul membrilor. Asemenea concedând starea reuniunii, 'și se pot vota ajutoare banale spre acoperirea speselor celui-ce suferé pe patul durerilor.

§. 6.

Dacă cutareva preot, care e membru la reuniunea aceasta, se va strămuta din tract, el rămăne membru și mai departe, dac' voeșce și dac' își plăteșce taxele regulat, și se bucură și din alt tract de beneficiile reuniunii. Taxele solvite odată, nu se dau înderét nici într'un cas.

§. 7.

Când vine vre-un preot din nou în tract, poate deveni membrul reuniunii, dac' va solvi taxa generală după etatea lor ca și preoții §-lui 2 și apoi taxa anuală ordinară de 2 fl. la an.

§. 8.

Membrii reuniunii, crescând fondul, pot vota cu majoritate de voturi și ajutoare banale familiilor rămăse orfane. Cu timpul crescând fondul, se pot cumpără realități pentru reuniune. Aceștea însă sânt de a se induce în cărțile funduare pe numele reuniunii.

§. 9.

Preutesele încă se pot bucura de aceleși ajutoare ca și preoții, dac' vor plăti taxa generală după etatea lor ca și preoții și taxa anuală de 2 fl., cu observarea că în aducerea decisiunilor nu pot lua parte.

§. 10.

Drepturile la agendele reuniunii și datorințele față cu reuniunea înceată: a) prin

moarte; b) prin nesolvirea taxei anuale în timp de 2 ani după olaltă.

§. 11.

Fiecare membru al reuniunii e obligat moralmente a participa gratis la înormântarea unui membru al aceleia, chiar și fără invitare, dac' 'i-a venit la cunoștință casul de moarte.

§. 12.

Acește statute, după primirea lor din partea cel puțin a 20 preoți tractului și după aprobarea Preaven. ordinarist metr., au valoare obligătoare pentru toți membrii reuniunii și nu se pot modifica, numai cu învoirea a 1/2 părți a membrilor și prelungea aprobarea Preaven. ord. metropolitan gr.-cat. de Alba-Lulia și Făgăraș.

§. 13.

La cas când reuniunea aceasta s'ar desființa, averea ce o va fi având atunci reuniunea se va adauge la „Fondul cultului gr.-cat. din protopopiatul Clujului.“

S'au votat de 26 preoți tractuali în 14 Aprilie 1886.

Gavril Pop m. p.,

protopop.

(L. S.)

Basiliu Podoabă m. p.,

not. tractual.

Nr. 1980—1886.

Se aproabă.

Blaj, din ședința consistorială ținută în 17 Iulie 1886.

(L. S.)

Ioan m. p.,

metropolit.

Acește sânt statutele fondurilor tractului Cluj. Sânt defunctuose ca toate lucrurile din nou și pentru prima-dată făcute. Se pot modifica însă și perfecționa după împregiurări. Să sperăm, că se vor înființa pretutindenea fonduri. La început vor fi mici, și nu uităm însă nici odată, că picurul încă e mic, dar' cu timpul găuresce și stânca de granit. E semn bun, că se cer statutele. Să le aibă toți. Facă toți ceea-ce pot și atunci pretutindenea vor fi fonduri bisericesci, ceea-ce astăzi, — repeșce, — este o necesitate imperativă.

Basiliu S. Podoabă.

Cestiunea țeranilor în România.

(Urmare și fine.)

(Din discursul dlui V. A. Urechă asupra proiectului de răspuns al senatului la mesajul regelui.)

Prin această poruncă semnată de „Kneija“ Moldovei se aminteșce, că nise țerani din Craștești: „cu obrăncie luând plugurile fără scirea stăpânului moșiei, au arat“ . . . Căimăcama desleagă cestiunea, ordonând să se cere proprietarului local sēmănat volnicese de țerani; acestora să li se restituie numai sēmănta, „și pentru îndrăzneala ce au făcut cu nobăgare de seamă să se certe, spre pilda lor și a altor țerani asemenea lor, fiindcă se nu mai îndrănească altă-dată a lua lucru boeresc în slujba lor“. În josul acestei porunci unul din Căimăcama, logotetul Balș, cu însași mâna lui adauge noue instrucțiuni, care dăce: „Și de vreme ce acei țerani au luat cu obrăncie plugurile, de le va lua mălăul Iordache, (adecă proprietarul plugurilor și al moșiei) se nu se certe (țeranii) ca se nu-i mai iriteze, ci se-i dea zapis, că de acum înainte nu se vor mai ispiți a face obrăncie ca aceasta sau ori-ce alta. Ear' certându-se ei, se-și scere mălăul și se fie acea în voea lui Iordache: ori mălăul se ia, ori se se certe (țeranii) cu câte 100 toiage“.

La copii ea se face mai curând, ear' la moșnegi mai pe încet.

La omul sănătoș ea urmează numai decăt, ear' la cel bolnav întârșie.

Unul e copil și la bătrânețe, ear' altul e moșneg și bolnav toată vieța; unul numără spișele din roate, ear' altul nu poate deosebî nici picioarele cailor: unul deci vede mult și bine, ear' celalalt vine de cele mai multe-ori prea târșiu și nu vede nici atunci lămurit.

Ear' deosebirea aceasta nu atfiră, precum vești, numai de nervi și de mărimea capului, ci și de sângele, care curge prin vine, de catățimea, de căldura și de compoșiunea lui, de distribuirea lui, de repeșciunea, cu care e aruncat acolo, unde are să se restabilească starea normală, deci de aerul, pe care-l respir, de apa, pe care o beau, de hrana, pe care o iau, de pământul, pe care stau, de oamenii, cu care trășce, într'un cuvânt, de tot ceea-ce numesc „starea mea“.

Dacă așa este, nu-mi este de nici un folos să știu cum sânt nervii și cum am să-mi închipuesc perturbațiunile produse într'înșii: important pentru mine e numai să știu, ce am să fac, pentru-ca starea normală, dela care atfiră claritatea percepțiunii, să se restabilească totdeauna cât mai curând în nervii mei.

Am să țin măsură, am să mă stăpănesc, am să fiu cumpăt întru toate: n'am nici odată să cer dela sângele meu decăt ceea-ce el are de-agata și poate să-mi dea fără de întârșie.

Eată în acest secol cum se resolvau dificultățile dintre proprietari și țerani! Să ne mirăm dar', că cestiunea numai căt s'a agravat în succesivii ani? Și nu numai țeranilor li se refusa și pământ și instrumente de muncă, ci în urma machiavelicelor alterări aduse de Fanarioși legii consuetudinare a „protimisului“, introducându-se Grecii ca rude între moșneni (Razesi), s'au făcut și acestia proletari ca și țeranul. Când un nefericit moșnean reclama ogorul seu prădat de Grecii, tot ce bice îi răspundea domnia. Și earși agitata dreaptă din lăuntru țerei era un factor al politice externe și fatale pentru noi.

Ceva mai târșiu, pe la finele secolului al XVIII-lea, cătră 1795, earși se agita politica cea mare a principelui Sturdza, cea dinafară, și earși se agitau stratele noastre țerănesci, și inconșiente. Un amărit de rezaș, Constantin Berzescu din satul Berzesci din Văslui, căru i-se răpșe pământul, reclama la domn. Domnul, în loc de a face dreptate la cererea acestui nefericit moșnean, pune următoarea rezoluțiune:

„Fincă împotriva a tot cuvântul dreptății (aușii!) acesta tot supără pe domnia-mea, poruncim d-tale Vel Vorn. să se certe cu 50 toiege la poarta curții gospod. a domniei-mele“ (rșete).

D-voastre rîdeți . . . a plâns bietul moșnean.

Nu s'a desleat de sigur cu acest mod, cu toiegele, cestiunea agrară la finele secolului al 18-lea; de aceea o vedem continuând la începutul secolului al 19-lea. Pe la 1804 agitațiunea earși începe, tocmai în momentul, când se fac ear' mișcări de oștire la hotarele noastre, sântem în preșia unei noue invasiuni. Țeranii nostri emigrează peste Nistru; cei care rămăne se mișcă, clasele culte se îngrozesce, și atunci metropolitul Veniamin, care de curând se urcase pe tronul metropolitan, întrebă pe toată lumea ce este de făcut cu cestiunea țeranilor și cu rșcoala lor, care este amenințătoare? Un prieten al seu, boer pe cât de înlept, pe atât de prevădător, se afla la 1804 la Petersburg pentru interese de familie. Cu acesta întră în corespondență metropolitul Veniamin și-i cere sfaturi în ceea-ce priveșce cestiunea agrară. Posed câteva din scrisorile a ceea și le cred proprii a vē arșta la ce puncte se reducea întrebarea agrară și care erau leacurile ce se propuneau.

Eată o scrisoare din 26 Iunie anul 1804. La întrebarea metropolitului despre afacerea țeranilor 'și se răspundea: „În ce chip se urmeze la pricina dhoniei a boerilor cu țeranii și la pricina nesupunerii țeranilor spre a împlini datoria lor cu lucrarea acelor 12 țile a boerescului, ce ni se scie în cartea Preasf. Tale“.

Correspondentul descrie starea țeranilor, ca pe când el era în țeară: „Erau ticăloși, că cu zapcii erau siliți a sēmăna pânea și isgoniți de pe o moșie pe alta, pentru-că stăpânii moșșilor se scotiau mai cu folos a se pășuna dobitoacele pe moșșile lor decăt a se hrăni țeranii. Când aș auși eu dșele țeranilor, ca să știu ce dăce ei, atunci poate-că aș face deslegare întrebării Voastre și aș găsi vre-o mijlocire a face ajutor împotriva rșelului acestuia, nici pe voi supunându-vē grijii revoluției sau zorbalei, nici pe dșșii cei de istov sārăcii. Dar' acum ce știu eu de Preasfințite stăpâne? Ia aminte glasului norodului și ca un păștor, ca un părinte iubitor de fi, cercetează vēdend împregiur fără patemă și fără procolipsie starea

țeranului și a boerilor. Gustă din masa și-a unora și-a altora . . . Că țeranii și copiii lor mănăncă numai mămăligă seacă și de au câte vre-o vacă pentru un pic de unt sau de smântână? Oare mănăncă ei pânea de grâu, că de ar scî gustul ei, atunci fără nici un zapciac spre lucrare înșii de sine s'ar îndemna spre lucrarea pământului“ . . . În israael fiescicare își avea moștenirea sa“, însinuează apoi corespondentul lui Veniamin, arștând trebuința, că țeranii să aibă fiescicare ogorul seu.

Dar' ce leac propune corespondentul metropolitului? El aproabă prima măsură ce a luat prelatul țerei, de a se potoli spiritele iutărșite, rătăcite (cum dăce mesagiul), prin ceteră pe la biserici a molitelor sf. Vasilie (Iaritate). Dar' mai adaugă și un leac de mai mare eficacitate, îndeamnă pe metropolitul ca să înceapă măcar la moșșile metropoliei să îmbunătățescă soarta țeranilor:

1. „Afară de datoria lucrului celor 12 țile ce este legiuită, 'mi-se pare, că trebuieșce a se îmbărbăta lucrarea pământului și cu oarecare mulțumire de plată a ostenelei.

2. „A hotărși încredințată vade de an, spre pretrecerea țeranilor pe moșșe, ear' mai naincim de sosirea vadelor a nu-i sili să se ridice.

„O mulțumire de plată pentru osteneală poate să se alcătuească într'a 10-a parte sau și din mai mult din sēmăntură sau din secerarea pânei, precum și locuința petrecerii pe moșșe pe cât este, cu prelungirea de donșșeci de ani, și mai mult ca atată este mai bine. Ear' mai virtos traiul țeranilor cel fără strămutare poate să-i îndemne spre cea mai cu silișță lucrare a pământului și spre sārșirea liveșilor. . . Moldova și Valahia sloboșind pe țerani de sub robie, n'au făcut soarta lor mai norocită, că nu le-au dat încredințată nădejde asupra traiului lor în țeară, ci lasându-i ca pe nise sloboși. . . a început a nu băga seamă de dșșii, scotindu-i ca pe nise străini, pentru aceasta vi se cade, Preasfințite, a vē sfătui și a afla cu boerii ceea-ce poate fi mai bine chibzind, nu numai pentru însuși al lor folos, ci pentru folosul a tot norodul și evimeria. Că boerii, deși trășce într'u bogăție și într'u îndestulare și norodul va fi suspăndul, ci trebuie analoghiștită mulțumirea sau folosul!

„Cine va grăi cuvânt pentru ticăloșul norod fără numai P. S. Archipăștorul lui? P. S. ești apărătorul lui și mijlocitorul înaintea lui Dumnezeu și al stăpânirii celei politicesci“.

În această scrisoare admirabilă pare-că corespondentul nu cutează a propune metropolitului ca soluțiune la întrebare: împrapștirea țeranilor. O va propune deschis în altă scrisoare din 1 a lunei Iulie anul 1804.

Răspundend metropolitul, care scrisese, că este teamă de rșcoala țeranilor, dăce: „Amelia (Ionea) și căderea lucrării pământului de o parte, și de alta grija de revoluție, aceștea sânt acele două sfirșituri ale întrebării ce 'mi-s'a pus înainte; ear' între dșșele, în mijloc, ticăloșia sau căderea boerilor. Treabă de cumpenă! Dar' fac întrebarea: puté-so-va îndrepta lucrarea pământului numai cu sili, spre împlinirea datoriei lucrului acelor 12 țile ale boerescului? Eu amfivaldo (adecă neg) și prepu, că sânt alte pricini a căderii lucrării pământului. Cea dintăiu, că țeranii moșșile lor nu au; deci nici pentru ale altora n'au purtare de grijă; și al doilea: deși nu de pretutindenea, dar' obicnuită, că ei sânt sārăci și dobitoace nu au.“

Apoi mai descrie starea miserabilă a țeranului și lipsa lui de vite așa: „Eu știu ticăloșia țeranilor noștri, am înțat prin casele lor, 'i-am vēșut la iarmaroc vēdend'u-și cea mai de pe urmă păreche de boi. Adevărul aré: inima ferbend se fărma în mine, încăt scotese, de ar fi fost cu puțință să cumpăr toate vitele din iarmaroc și să le împart pe la toți cei-ce nu au, până când nici un gospodar se nu rămăna ca se nu aibă o păreche de boi și o vacă. Preasfințite, dinaintea altarului lui Dumnezeu vi suspina pentru pécatele oamenilor celor de starea cea mai înaltă, că au adus pe frații sei cei mai mici la o așa ticăloșie, în vreme când ei însuși se înecă în dulceața desfătărilor!“

Mai categoric grășce îndată corespondentul, despre leacul de adus cestiunii agrare:

„După aceasta (descrierea făcută stării țeranului) înșii d-lor boeri să judece ce se cade să facă? Ântăiu, dac' nu vor să dea locuitorilor căte o bucată de loc de-ajuns din moșșile lor, unde purerea fără strămutare să se hrănească, apoi să facă măcar după rëndueala Nemților, să le dea în arēndă cu vade de ani și cu toameală, hotărșind printr'insa ce să plătească sau câte țile să lucreze. Al doilea pentru de a se aduce pe locuitori în stare de buni gospodari, este trebuință de a le da ajutor cu dobitoace și cu alte trebuințoase spre lucrarea pământului. Să se ceară dela M. S. Vodă, oare din milostivirea sa n'ar face bine cu o sumă de bani spre acest ajutor? — pentru care îi va da cel Preafinalt și va blagoslovi pământul cu îndestulare, pentru-că toată îndurarea ce se face locuitorilor este ca o ploaie ce se adună din aburii ce es din pă-

mânt și earăși asupra lui întorcându-se spre rodirea lui.

Correspondentul deștept și omenos îndeamnă apoi pe boerii proprietari să cerceteze cum stă afacerea țeranilor în Bucovina măcar, să vadă nu se vor putea împurca cu ceva dela acei străini acum locuitori de acolo, ce odinioară au fost de o supunere cu Moldovenii?

Cât privește groaza revoluției, dice correspondentul, „a auzit, că boerii din starea cea din mijloc îngrozesc cu pilda Franciei.”

„Se vede, că sēmēnța cea rea cu bună-seamă se ascunde în țeară.”

Eată spiritele rătăcite din mesagiul nostru regal. Eată de ce dicem, că este un clișeu vechiu. Dar' ca spiritele rătăcite, ca sēmēnța franțuzească să nu fie periculoasă; pentru-ca „o seamă de boeri prin pasquellurile lor se nu-și mai arete ahturile, și locuitorii se se supună lucrului”, correspondentul lui Veniamin îl îndeamnă să, deșce țerei ocaziune venind în înțelegerea de a-și manifesta liber pasurile și cererile ei. La revoluția ce amenința, correspondentul dice, că pune: „o pricină numai... pentru-că nici putere au țeranii, nici mijloace de a-și putea câștiga mulțumirea cu chipul cel cu rēndueală și așa după a mea gnomie cea slabă, pentru de a putea întimpina toate urmările cele rele, se cade a deschide un drum legiuit spre descoperirea voințelor și a nevoilor a fīscăriea stări de oameni.

„Că toată revoluția se cuibărește în inimile oamenilor ce nu-și au drum legiuit de a-și arēta ahturile și necazurile sale, ca o schinteie ce se tănuiește în cenuse.”

Astădi, d-lor, țeranii au oare drumul legiuit de a-și arēta ahturile în colegiul al treilea al camerei?... Judecați înșiv!

Deocamdată eu sūnt bucuros de a vedē, că guvernul nu neagă gravitatea cestiunii. Sē mai luăm o povēțuire dela boerul din anul 1804. Ea imi vine tocmă bine după însemnatul discurs al principelui Gr. Sturdza. El dice: „P. S. nu socotiți, că Rusia va mântui Moldova, nu!... ce Dumnezeu o va mântui pe ea.”

Noi vom dice încă: „Și în cele politice și în cele agrare noi înșine numai ne vom mântui; se nu așteptăm îndreptare prin străini!” Cum ne vom mântui? Eată ce nu am competența să spun astădi. Vom reveni când ni se vor aduce legile.

Așadar' cestiunea agrară, cum o vedeți, este veche, este aceeași, care este acum la ordinea zilei. Această cestiune nu o evitează în înțelepciunea sa ministerul dela Martie, și doare, ca așa cum este și acum compus, acest minister întreg se nu o evite: apoi dar' cum comisiunea noastră nu a socotit cu cale să fie mai puțin laconică despre ea, acum când acest senat pentru întâia-dată își dice cuvēntul seu înaintea tronului și înaintea țerei? Căci numai spirite rătăcite nu explică această cestiune, ci nevoile reale ale țeranului. Spirite rătăcite? „Dilele, violente s'au făcut”, — mai scrie correspondentul lui Veniamin, — „cei mari cu cei de mijloc se sfădesc și cei mai mici nu se supun, duchul cel de obște al neîntocmirii (spiritele rătăcite) s'a atins și de Moldova și o îngrozesc cu revoluția.”

Vedeți! Spiritele rătăcite de acum și în trecut duchul cel de obște! Va să dică spiritele rătăcite le găsim în toate timpurile.

Regret însă, că s'a alunecat acest clișeu nenorocit în redacțiunea mesagiului, în un paragraf așa de însemnat, care promite dreptate pentru țeranul român.

Dacă sūnt totuși spirite de acestea, care rătăcesc țeara, avem zăgăzurile legalității și în aceste zăgăzuri ale legalității se fie pus la bună regulă ori-ce spirit rătăcit. (Aplause).

CRONICĂ.

Logodna Archiducesei Maria Valeria. În 25 l. c. n., în ziua de Crăciun, a avut loc la Curte logodna Archiducesei Maria Valeria cu Archiducele Francisc Salvator, al doilea fiu al arhiducelui Carol-Salvator și al Archiducesei Maria Immaculata. Proclamațiunea logodnei s'a făcut din partea Maiestății Sale Monarhului în apartamentele Impărătesei Regine, unde erau adunați membrii familiei imperiale. Ziua cununiei nu s'a hotărât încă, dar' cununia va avē loc de sigur îndată după trecerea vremii doliului de Curte. Mercuri a plecat Impărăteasa Regina dimpreună cu mireasa și cu mirele Ei la Salzburg, ca să facă vizită Marelui-duce Ferdinand de Toscana, șeful acelei linii a Casei domnitore, căreia aparține și mirele. De aici Maiestatea Sa Elisabeta va pleca la München cu Archiducesa, ca să viziteze pe ducesa Ludovica. Mireasa, Archiducesa Maria Valeria, s'a născut în 22 Aprilie 1868 în Budapesta, mirele Francisc Salvator a născut în 21 August 1866, prin urmare e cu doi ani mai bătrân ca mireasa. Astădi arhiducele Francisc Salvator e locotenent în regimentul de dragoni Nr. 12, ca atare e cavalier al lănei de aur.

Numire de profesor. În postul de profesor la școalele normale din Blaj, devenit vacant prin numirea dlui Aur. Florian

de capelan militar în activitate, a fost numit dl Nicolau Pop, cleric absolut și cancelar metropolitan.

Tempora mutabuntur.

Avansamentul din urmă, numit de țările vieneze „avansament de iubileu”, precum se scie, a cuprins și numele contelui Iuliu Andrassy, fostului ministru de externe, care a fost înaintat la gradul de general de cavalerie. E foarte interesant și merita a fi constatată îndeosebi, că e tocmă primul ministru-president unguresc dela dualism încoace, care a fost distins cu ocaziunea iubileului de patruzeci de ani de guvernare a Maiestății Sale, un period cuprindător și de remi-nisșențe mai puțin clăpucite pentru contele Andrassy, conducătorul național din 1848.

Reuniunea română de cântări din Oravița

earăși prepară o surprindere plăcută publicului de pe acolo. În a doua zi de Crăciun va juca opereta lui Porumbescu „Crăciun nou”. Rolele sūnt împărțite foarte bine. Repetițiile merg de minune. Publicul va avē o seară memorabilă. Prelungă opereta se va juca comedia într'un act de Rosen „Sărutarea”. Au început de acum a se prenota locurile mai bune în teatru. După reprezentațiune va fi joc în sala „Coroanei”.

Reuniunea femeilor române din Oravița

va arangia și în acest carnaval balul, care în anul trecut și-a câștigat așa de bun nume și așa frumos profit. La acest bal își va da întâlnire toată provincia Oraviței. Sala dela „Coroană” pe atunci va fi renoită.

Deschiderea școlii industriale tehnologice în Cluj

la avut loc în 26 l. c. în prezența unui public numeros. Cuvēntul de deschidere l'a ținut deputatul Desideriu Sigmond, căruia i'a răspuns reprezentantul ministerului de comerț Carol Hegedūs.

Feridun-Bey, trimisul de mai înainte

în Athena, e designat, cum aflăm, de trimis în Bucuresci.

Impărăteasa Frideric, precum asigură

„Popolo Romano”, a încununat Curtea italiană, că pe la mijlocul lunii Ianuarie viitor ea va pleca din Anglia negreșit la San-Remo, unde va petrece până prin Mai.

Cardinali noi.

Telegramele din Roma anunța ca pozitiv, că Papa în cel mai de-a-proape consistor va numi mai mulți cardinali noi.

Episcopii din Belgia își dau toată silința

să ajute pe Ponteficele roman în ilușiunile sale. De curēnd au scris episcopii belgiani o enciclică colectivă, prin care provoacă pe întreg clerul și poporul catolic din Belgia să pretindă restabilirea puterii lumesci a Papei.

Longevitate.

În ziua de 2 Decembrie c. a încetat din viață Ștefan Grigoriu din comuna Filiaș, județul Dolj din România, în etate de 100 ani.

POSTA ULTIMĂ.

Triest, 27 Decembrie n. Astădi a plecat un al treilea transport de 739 emigranți spre Brasilia, dintre care 400 sūnt din Austro-Ungaria și emigrează în ciuda advertisementului autorităților.

Belgrad, 27 Decembrie n. Regele Milan a primit deputațiunea partidului liberal, care a asigurat pe regele de neclățita sa credință și omagiu. Regele a declarat, că el primesce manifestațiunea cu o viuă satisfacție și e convins, că partidul liberal e pe deplin mulțumit cu proiectul de revisuire. Deputațiunea s'a îndepărtat sub șgomotoase strigăte de „Zsivio”. În țeară domnesc liniște și ordine. Faimele despre măsurile de precauțiune sūnt scornituri.

Neapol, 27 Decembrie n. Mancini a murit.

SERVICIUL TELEGRAFIC

al „TRIBUNEI”.

Bucuresci, 28 Decembrie n. „Națiunea” signalizează o nouă agitațiune în cercurile deputaților exclusiv conservatori, al cărei scop este a scoate pe junimiști dela guvern și a forma un cabinet pur conservator.

Berlin, 28 Decembrie n. Rusia a hotărât a clădi barace pentru garisoane de Cazaci la granița Persiei.

Paris, 28 Decembrie n. Comitetul boulangiștilor a hotărât în unanimitate să candideze pe Boulanger în Paris.

Bibliografie.

Anecdote populare, de T. D. Speranță. Bucuresci. Editura librăriei și tipografiei „Școalelor” (strada Lipsicani Nr. 96). — Sub titlul acesta a eșit de sub tipar o colecțiune de anecdote, balade și cântece populare, în sumă ca la 80 bucăți, cuprindēnd o broșură de 300 pagini format 8°. Reputațiunea literară a dlui T. D. Speranță credem a fi deajuns pentru o orientare în ceea-ce privește valoarea acestei scrieri. Noi ne mărginim a spune, că în această broșură se găsece balade și cântece populare întregi și în versuri, ear' anecdotele cuprinse aci nu sūnt culese întregi și gata din gura poporului, ci numai fondul lor este popular, ear' amēnutele în cea mai mare parte sūnt puse de autor, care a sciut să imiteze poporul cu bun succes.

Scurte notiuni de științe naturale, lucrare de M. C. Florențiu.

Această broșură e menită a umple o lacună simțită în învățământul primar. Cartea e scrisă într'un stil simplu, apropiat de mintea și înțelesul copilului și figurile de animale ce cuprinde în text înlesnesc și mai mult priceperea elevului.

Bătrânul institutor arată o deosebită grijă pentru școală, muncind neobosit spre a le ajuta copiilor să-și îmbogățească mintea cu cunoștințe folositoare.

„Serile Bucurescilor”. În ajunul Crăciunului va apăre în Bucuresci un nou țiar intitulat „Serile Bucurescilor”, care va conține foarte puțin politică, el se va ocupa mai ales de literatură și va adopta genul țiarului parisian „Le Gil Blas”.

Vol. I. din Istoria Românilor din Dacia Traiană, de A. D. Xenopol, profesor la universitatea din Iași.

Un volum 630 de pagini mari în 8°. Volumul acesta expune în mod critic și pe basă documentală istoria formațiunii naționalității românești din timpurile cele mai vechi până la întemeierea principatelor. Este împărțit în 4 capitole: I. Dacia anti-romană. II. Dacia sub Romani. III. Măvălirea barbarilor, perioada I. Români în mănăstiri. IV. Perioada II. începuturi de stat. — Mai bine de o mie de note cuprind bogatul material istoric, din care expunerea a fost extrasă.

Acest volum este cel întâiu din cele 6, care vor forma întreaga publicațiune.

Volumurile viitoare vor apăre în intervale de 6 luni și vor cuprinde materiile următoare: Volumul II. dela descălecarea până la Mihaie-Viteazul. Volumul III. dela Mihaie-Viteazul până la Mateiu Basarab și Vasile Lupu. Volumul IV. dela Mateiu Basarab și Vasile Lupu până la Fanarioți. Volumul V. Epoca Fanarioților. Volumul VI. Istoria contemporană dela 1821—1862 și indicele.

Volumul se află deus la librăriele Socce, Haiman și Alcalay.

Fiecare cumpărător este rugat a însemna numele și locuința în carnetul ce i-se va prezenta, spre a se sci unde se i-se comuncie volumurile următoare.

Extrase din „Budapesti Közlöny”.

Licitațiuni:

— 22 Ianuarie st. n. 1889 imobilele lui Francisc Odler (în Radosóc de cătră jud. cerc. din Galgóc.

— 14 Ianuarie st. n. 1889 imobilele lui Martin Koncsek (în Borosznok) de cătră jud. cerc. din Nagy-Rótze.

— 9 Ianuarie st. n. 1889 imobilele lui Ștefan Nagy (în Inám) de cătră tribunalul reg. din Ipolyșag.

— 18 Mărie st. n. 1889 proprietățile comunelor Varin și Alsó-Tizsina de cătră jud. cer. din Zsolna.

— 19 Ianuarie st. n. 1889 imobilele lui Andrei Schuller de cătră executorul jud. din Hațeg.

LOTERIE.

Tragerea din 27 Decembrie st. n. — Brűnn: 80 8 26 34 3.

Buletin meteorologic.

Sibiul, 28 Decembrie, 6 oare dimineața.

Table with 4 columns: Presiunea atmosferică, Temperatura, Maximalul și minimalul de temperatură, Direcția vântului.

Din țeară, 26 Decembrie, 7 oare dimineața.

Table with 4 columns: Stațiunile, Presiunea atmosferică, Temperatura, Vântul.

Economie.

Sēmēnăturile din toamna anului 1888.

Din cauza secetei ce a băntuit în Iulie, August și parte din Septembrie, în mai multe părți ale țerei ogoare s'au făcut puține și chiar cele făcute au fost în rele condițiuni. Ogorul rămănea negru, nu rēsăria nici o sēmēnță de burueni, fiindcă nu avea umiditatea necesară. Multe din locurile destinate pentru ogoare nu s'au putut ogori și agricultorii, spre a nu intra în toamnă fără pământ pregătit pentru sēmēnat, au început a întoarce miriscile, unde tot mai prindea plugul.

Scim însă, că în miriscile de grâu, când el a fost amestecat cu sēcără, aceasta scuturându-se mai ușor, dacă după întoarcerea miriscei n'are timp să rēsără spre a fi distrusă prin arăturile de sēmēnătură, atunci deși am pune sēmēnța curată de grâu, recolta cu toate acestea va fi puțină de sēcără. Cam așa se va întâmpla cu viitoarea noastră recoltă.

În loc ca sēmēnăturile să înceapă de obicei pe la 20 sau 25 August, căci puține au fost regiunile țerei unde sēmēnăturile s'au putut începe la această dată, ele abia s'au început pe la 12 Septembrie în urma unor ploii mai generale. Ne fiind destule ogoare gata lesne de întors și de sēmēnat, sēmēnăturile în genere s'au făcut cu mai multă anevoință ca în alți ani și în mai rele condițiuni.

Cu toată silința pusă de cultivatorii de a câștiga timpul pierdut prin zorul pus în muncă, prin desvoltarea unei activități mai mari pe mulți i-a apucat zăpada ce a căzut înainte de st. Dumitru (la 23 Octomvrie) cu sēmēnăturile neterminate. Mulți abia araseră trei sferturi sau numai jumătate din întinderea obișnuită. Este adevărat, că unii agricultorii, îndată ce s'a subțiat zăpada, au început a sēmēna grâu pe zăpadă, și l-au întors pe urmă cum au putut, punēndu-l sub brasă împreună cu zăpada. După topirea zăpedei s'au continuat sēmēnăturile și în Noemvrie, cât a permis timpul. Se poate, ca întinderea însă sēmēnțată cu grâu în toată țeară să fie egală cu cea din alți ani, în tot cazul însă condițiunile, în care intră în earnă, nu sūnt din cele mai favorabile. Sēmēnăturile din toamna aceasta sūnt târzii; cele făcute după 15 Octomvrie din cauza timpului rece n'au rēsărit, bobul s'a umflat, a început să încolțească, dar' firul n'a eșit la suprafața pământului, cel sēmēnat în Noemvrie de-abia a avut timpul să se umfle, fără să încolțească.

Pentru producătorii de spirt. Conform legii pentru darea de spirt, ministrul de finance Tisza a recercat toate direcțiunile financiare să ceară informațiuni și declarațiuni dela diferitele fabrici de spirt, dacă proprietarii lor vor produce ori nu în sezonul acesta tot cantul de alcool cât au declarat ei că vor produce.

Aceste declarațiuni sūnt a se trimite până la 10 Ianuarie an. ven. la direcțiunile financiare.

Dacă oare-care fabrică nu este în stare să producă întreg cantul de spirt, atunci ea are apriat să declare câte hectolitre nu poate produce din cantul de alcool? Mai departe fabricile, care sūnt în stare să producă mai mult alcool decât au anunțat și astfel pot să iee oare-care cant din cel-ce nu se poate produce de vre-o fabrică, au să declare cât cant vooesc să primească a-l produce. Pe basa acestor declarațiuni se va face apoi repartiție legală.

Tērgul de rimători dela Turnu-Severin. După-cum spune „Curierul Financiar” din Bucuresci, situațiunea tērgului de rimători din Turnu-Severin încheiată pe ziua de 2 Decembrie a. c. de direcțiunea acestui tērg, se prezentă precum urmează:

Rimătorii intrați în tērg dela 1 Aprilie până la 2 Decembrie a. c. 14.533. Din aceasta s'au vëndut 1380 în interiorul țerei, 5376 în Austro-Ungaria, 44 au fost uciși, rămănēnd în sēlase 6533 rimători. Prețul, cu care s'au vëndut rimătorii în cursul săptămănei, a variat între 75 și 80 b. chilogramul. Sănătatea vitelor continuă a fi excelentă.

Este de remarcat, că dela 1 Aprilie și până astădi nu s'a ivit nici măcar un cas de boală, pe când la Steinbruch și în alte tērguri din străinătate casurile n'au lipsit.

Prețul mărfurilor.

Tērgul de rimători în Steinbruch. În 26 Decembrie n. s'a notat: unguresci bătrâni grei 47.— cr până 48.— cr. unguresci grei, tineri 48.— cr. până 48 1/2 cr. de mijloc 48 1/2 cr. până 49 1/2 cr. ușori 48 1/2 cr. până 49.— cr. marfă țărănească, grea 48.— cr. până 48.— cr. de mijloc 46 1/2 cr. până 48.— cr. ușoară 46.— cr. până 48.— cr. romănesci, de Bakony, grei — cr. până — cr. transite, de mijloc — cr. până — cr. transito ușori — cr. până — cr. transito sērbesci grei 47.— cr. până 48.— cr. transito de mijloc 47.— cr. până 47 1/2 cr. transito ușori 44 1/2 cr. până 46.— cr. ingrășați cu ghindă 46.— cr. până 49.— cr. per 400 cumpenți dela gară.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 26 Dec. 1888.

Table with multiple columns: Sēmēnțe, Prețul per 100 chilogr., Sēmēnțe, vechi ori noue, Solul, Cursul, etc.

Cursul pieței din Sibiu.

din 28 Decembrie st. n. 1888. Hărtie monetă română... Lire turcesci... Ruble rusesci...

Bursa de Budapesta

Table with columns: Rentă de aur ung., Impurtul căilor ferate ung., Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung., etc.

Bursa de Viena

Table with columns: Rentă de aur ung., Impurtul căilor ferate ung., Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung., etc.

Bursa de Bucuresci.

Table with columns: 26 Decembrie, Cassa, Ultim, Banca Nat., Soc. Dacia-Rom., etc.

Redactor responsabil: Septimiu Albin.

INSTITUTUL TIPOGRAFIC din Sibiu
 recomandă:
Comasările
 de
IOAN CORNEA,
 inginer diplomat.
 Prețul unui exemplar 15 cr. v. a.

M. Bachholzky. Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 24.

P. T.
Recomand

depoziția mea de ghețe

de stradă, călătorie și salon și îmi permit a atrage atențiunea asupra celor mai **noue ghețe** (specialități vieneze), precum și asupra celui mai mare asortiment de **ghețe bărbătești, femeiești și de băieți** cu cele mai ieftine prețuri.

Comande din afară cu rambursă; în cas că nu convine, marfa se primesc înapoi.

Totodată atrag atențiunea asupra **neintrecutei mele alifii de bătători** și asupra **excelentei alifii de degerături.**

M. Bachholzky.
Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 24.

Banca generală de asigurare „TRANSILVANIA“
ÎN SIBIU,
fundată în anul 1868 [529] 54

asigurează prelungă condițiunile cele mai favorabile:

a) în cont a pericolului de foc și exploziune clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobilii etc.
 b) pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri pe cazul morții și pentru terminuri fixate, de zestre și de rente.

Dela fundarea institutului se plătiră:

Despăgubiri pentru daune cauzate prin foc	Sume asigurate pe viață
în a. 1869—1884 fl. 541,489.74	în a. 1869—1884 fl. 388,229.15
în a. 1885 „ 35,702.29	în a. 1885 „ 35,843.24
în a. 1886 „ 40,565.12	în a. 1886 „ 43,594.—
în a. 1887 „ 57,939.61	în a. 1887 „ 42,436.01
Suma fl. 675,696.76	Suma fl. 510,102.40

1,185.799 fl. 16 cr.

Conform bilanțului pentru 1887 fondurile de rezervă și garanție se urcă la **584.783 fl. 27 cr.**

Prospecte și formulare se dau gratis.

Deslușiți se dau și oferte de asigurări se primesc prin Direcțiune în Sibiu (Strada Cisnădiei Nr. 6, casa proprie), sau prin Agenturile generale și principale în Brașov (C. I. Münich), Cluj și Arad, precum și prin Agenturile speciale în locurile mai însemnate.

Institut tipografic în Sibiu.

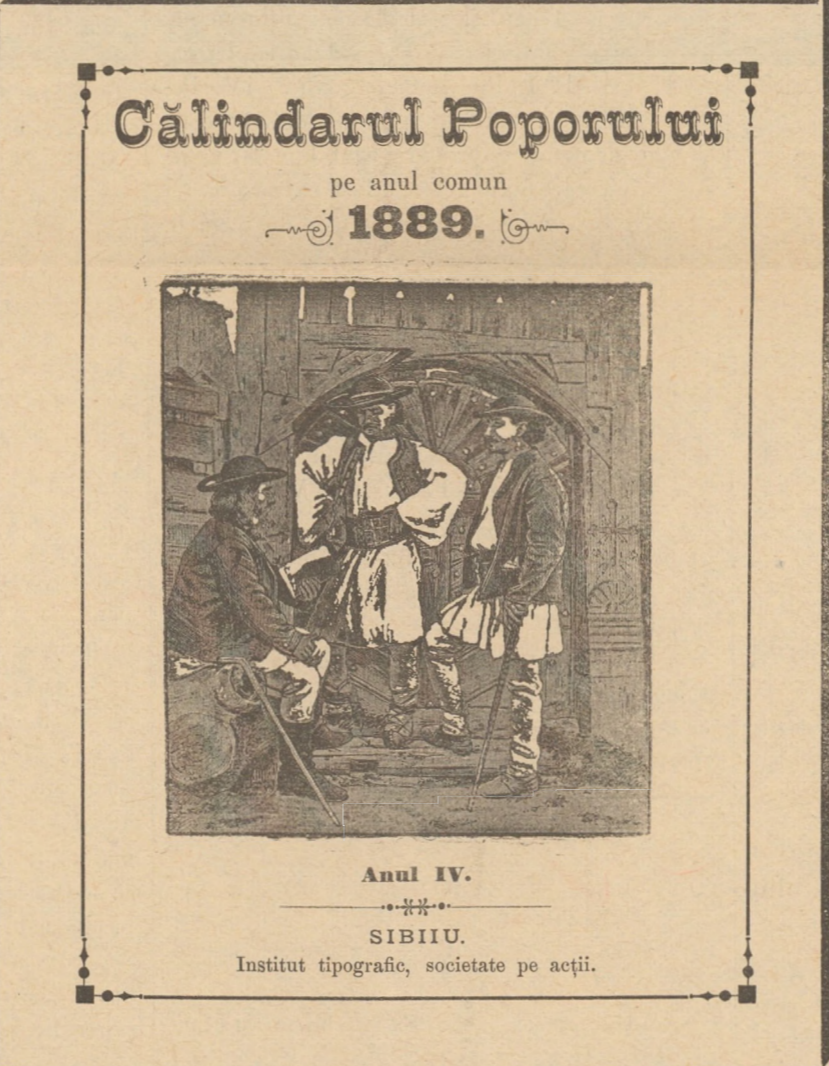
Biblioteca populară a „TRIBUNEI“.

- Nr. 1. **Pădureanca.** Novela de Ioan Slavici, 12 coale tip., broș. elegant. Un exemplar **30 cr.** sau **60 bani.**
- Nr. 2. **Fata Stolerului** de Matilda Cugler-Poni. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
- Nr. 3. **Ce n'a fost și nu va fi.** Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
- Nr. 4. **Piperuș Petru.** Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Nr. 5. **Păcală și Tândală.** Anecdota de Silvestru Moldovan. Prețul unui exemplar 3 cr. sau 6 bani.
- Nr. 6. **Jucării și jocuri de copii.** De P. Ispirescu, culegător-tipograf. Un exemplar 25 cr. sau 50 bani.
- Nr. 7. **Teiu legănat.** Poveste de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Nr. 8. **Colăcărutul.** Obiceiurile țăranilor români la nuntă, de Benedict Vieiu. Un exemplar 16 cr. sau 32 bani.
- Nr. 9. **Flița a nouă mame.** Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 14 cr. sau 28 bani.
- Nr. 10. **Povestea lui Ignat.** Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 3 cr. sau 6 bani.
- Nr. 11. **Sfântul Nicolae.** De Matilda Poni. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Nr. 12. **Îndărășnicul.** Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Nr. 13. **Blastem de mamă.** Legendă populară din giurul Năsăudului. De George Coșbuc. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Nr. 14. **Bunica** de Bojena Němcová, tradusă din limba boemă de Prof. Dr. Urban Iarnik. Un exemplar **60 cr.** sau **1 leu 20 bani.**
- Nr. 15. **Vlad și Catrina.** Poveste de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
- Nr. 16. **Din bătrani.** Ghicitori, întrebări și răspunsuri, frământări de limbă, adunate de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Nr. 17. **Pe pământul Turcului** de George Coșbuc. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Nr. 18. **Căldărușa cu trei picioare.** Poveste franțuzească de Eleonora Tănăsescu, după A. Genevray. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Nr. 19. **Cenușotca.** Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Nr. 20. **Un pețitor îndărășnic.** Novela de Björnstjerne Björnson. (1856). Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.

- Nr. 21. **Prietinul meu Vântură-Țeară.** Din novelele californiene ale lui Bret Harte. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Nr. 22. **Scăpăratoarea.** Din povestile lui Andersen. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
- Nr. 23. **Fata Craiului din cetini.** De George Coșbuc. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.

- Nr. 24. **Strigoaica.** Din fantasiile lui Nicolae Gogol. Un exemplar 20 cr. sau 40 bani.
- Nr. 25. **Draga mamei.** Baladă de George Coșbuc. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
- Nr. 26. **Taina unei vieți.** De Björnstjerne Björnson. (1869). Un exemplar 6 cr. sau 12 bani.

- Nr. 27. **Vecinii.** Din fantasiile lui Nicolae Gogol. Un exemplar 30 cr. sau 60 bani.
- Nr. 28. **Păcală în satul lui.** Poveste de Ioan Slavici. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
- Nr. 29. **Sgârșitul.** Comedie de Molière. Un exemplar 40 cr. sau 80 bani.
- Nr. 30. **Lumea proștilor.** Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
- Nr. 31. **Nusciu-împărat.** Poveste din popor de „Mărgineanul“. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
- Nr. 32. **Dina-împărăteasă și peana ei aleasă.** Poveste din popor de „Mărgineanul“. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
- Nr. 33. **Fulger.** Poveste în versuri de George Coșbuc. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
- Nr. 34. **Spice de aur.** Culese de dascălul Ioan P. Lazar. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
- Nr. 35. **Un idil în Roșeni.** Novela de Bret Harte. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Nr. 36. **Baba Iadului.** Poveste în versuri de Ioan Moța. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Nr. 37. **Prințesa fermecată.** Poveste în versuri de P. Dulfu. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
- Nr. 38. **Dina mărgărelelor.** Poveste în versuri de Ioan Moța. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
- Nr. 39. **Doi copii.** Poveste de Ioan Moța. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
- Nr. 40. **O partidă în patru.** De Antonio Ghislanzoni. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
- Nr. 41. **Posacul bun de inimă.** Comedie în 3 acte de Carlo Goldoni. Tradus de Domnișoarele Al. și Luc. I. Romanescu. Un exemplar 25 cr. sau 50 bani.
- Nr. 42. **Croitorul și cei trei feciori.** Poveste de Ioan Moța. Un exemplar 15 cr. sau 30 bani.
- Nr. 43. **Mica Fadetă.** De George Sand. Un exemplar 40 cr. sau 80 bani.
- Nr. 44. **Rusalin păcurarul.** Poveste de Nicolae Trimbițoiu. Un exemplar 22 cr. sau 44 bani.
- Nr. 45. **Roma învinsă.** Tragedie în V acte. De Alexandru Parodi. Traducere de I. L. Caragiali. Un exemplar 24 cr. sau 48 bani.

Cuprinsul: Călimdarul astronomic și bisericesc. Cu povești economice pe fiecare lună. — Cronologie pe anul 1889. — Genealogia regenților europeni. — Posta. — Corespondența telegrafică. — Raportul între măsurile vechi și noue. — Scala timbrelor. — Todorica, poveste. — Dacă vrea Dumneșeu, narațiune populară, de Nicu Gane. — Economic: Cultura inului. — Șoarecii de câmp. — Gardurile vii. — Poesii: „Ochiul lui Bogdan“, baladă de Ciru Economu. — „Deosebire arme“, de Ioan Nenițescu. — „O, suflet! . . .“, de Duiliu Zamfirescu. — „Freamet de codru“, de Mihail Eminescu. — „Scrisoare, de Veronica Micu. — Câteva credințe ale Românilor. — Doine populare. — Anecdote populare: Lupul și oierul, de Th. D. Speranță. — Grecii la temniță. — Și așa se potrive! — Liturgia unui mocan. — Mie-mi e urită gâlceava. — Bun răspuns! — Țiganul în tovarășie cu Românul. — Ei, nechează, las' că știu! — Vitejia Țiganului. — Tergurile din Ardeal, Ungaria, Bucovina și România.

Vândătorilor se dă un rabat de 20%.

DICTIONAR
român-germân și germân-român

de
Sab. Pop. Barcianu,
o din. paroch gr.-or. în Reginari, asesor consistorial etc.
Rezidat și completat
de
Dr. D. P. Barcianu.

Partea I. Română-germână. (704 pagini.)
Prețul 2 fl. 50 cr. v. a.

Chiar acum a apărut:
Partea II. Germână-română. (1152 pagini.)
Prețul 3 fl. 80 cr. v. a. = 10 lei.

Depozit general
pentru România la librăria lui
Alexandru Degenmann,
București, Calea Victoriei 53.

NB. Pentru trimiterea prin postă 20 cr. v. a. de exemplar

Tipărituri:

- 1. Certificate pentru pasaporturi 1 conț (à 25 coale) . . . . . 40 cr.
- 2. Inventare 1 conț (à 25 coale) . . . . . 40 cr.
- 3. Obligațiuni (cu scara de timbre pentru intabulări) 1 conț (à 25 coale) . 50 cr.
- 4. Consemnări sumare despre dări (sommás kimutatás) 1 conț (à 25 coale) 40 cr.
- 5. Protocoale de zălogire (zálogolási jegyzőkönyv) 1 conț (à 25 coale) . . 50 cr.
- 6. Citațiuni pentru primării comunale 1 conț (à 25 coale) . . . . . 50 cr.
- 7. Hagyatéki kimutatás 1 conț (à 25 coale) . . . . . 60 cr.
- 8. Filera de inmanuare 1 conț (à 25 coale) . . . . . 44 cr.
- 9. Protocol de pertractare 1 conț (à 25 coale) . . . . . 44 cr.
- 10. Protocol pentru pasapoarte de vite 1 conț (à 25 coale) . . . . . 50 cr.
- 11. Testimoniu pentru scoalele populare una sută . . . . . 80 cr.
- 12. Testimoniile de școală 1 conț (à 25 coale) . . . . . 40 cr.

Antistiile comunale sînt rugate a ne onora cu comande numeroase.

Articolul de lege XXI. din anul 1886.
DESPRE JURISDICTIUNI,
și articolul de lege XXIII. din anul 1886
Despre procedura disciplinară.
Cu explicațiuni și notițe de orientare.
Prețul 40 cr. v. a.

Nr. 38.506./VI. b.
Ordonanțe ministeriale
pentru
introducerea legii comunale
(Art. XXII. din 1886.)
Prețul 12 cr. v. a.

Articolul de lege XXII.
din anul 1886:
Despre comune.
Cu explicațiuni și notițe de orientare.
Prețul 40 cr. v. a.